

RIIGIHANGE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	170-24/282043
Otsuse kuupäev	02.10.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	EKT Teed OÜ vaidlustus Põlva Vallavalitsuse riigihanges „Kruusateede remonttööd Põlva valla kohalikel teedel“ (viitenumber 282043) EKT Teed OÜ pakkumuse tagasilükkamise ning AS-i TREV-2 Grupp pakkumus edukaks tunnistamise ja kvalifitseerimise otsuste kehtetuks tunnistamise nõudes
Menetlusosalised	Vaidlustaja, EKT Teed OÜ, esindaja vandeadvokaat Helena Noot Hankija, Põlva Vallavalitsus, esindaja Martti Rõigas Kolmas isik, AS TREV-2 Grupp, esindaja Kätlin Hinnov
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja RHS § 198 lg 2 alusel

- 1. Rahuldada vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Põlva Vallavalitsuse otsused EKT Teed OÜ pakkumuse tagasilükkamise ning AS-i TREV-2 Grupp pakkumuse edukaks tunnistamise ja kvalifitseerimise kohta (23.08.2024 korralduse nr 2-3/273 resolutsiooni p-id 2-4).**
- 2. Mõista Põlva Vallavalitsuse EKT Teed OÜ kasuks välja lepingulise esindaja kulud 2280 eurot käibemaksuta ja tasutud riigilõiv 640 eurot.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 09.07.2024. a avaldas Põlva Vallavalitsus avatud menetlusega riigihanke „Kruusateede remonttööd Põlva valla kohalikel teedel“ (viitenumber 282043) (edaspidi Riigihange). Hankija tegi kättesaadavaks riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos RHAD), sh Hanke alusdokument (edaspidi HD).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks 05.08.2024 esitati 5 pakkumust, sh esitasid pakkumuse EKT Teed OÜ ja AS TREV-2 Grupp.

2. Põlva Vallavalitsuse 23.08.2024 korraldusega nr 2-3/273 (edaspidi Korraldus) tegi Hankija Riigihankes muuhulgas järgmise otsused:

- tunnistas EKT Teed OÜ pakkumuse mittevastavaks (Korralduse resolutiivosa p 2);
- tunnistas AS TREV-2 Grupp pakkumuse edukaks (Korralduse resolutiivosa p 3);
- kvalifitseeris eduka pakkujana AS- TREV-2 Grupp (Korralduse resolutiivosa p 4).

3. 19.08.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) EKT Teed OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja või EKT) vaidlustus Hankija otsusele tunnistada Vaidlustaja pakkumus mittevastavaks (lükata tagasi) ning tunnistada AS-i TREV-2 Grupp (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus edukaks ja kvalifitseerida Kolmas isik.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 06.09.2024 kirjaga nr 12.2-10/170 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 11.09.2024 ja neile vastamiseks 16.09.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **EKT Teed OÜ**, põhjendab vaidlustust järgnevalt.

5.1. HD p-ide 3.2.1 ja 3.2.2 kohaselt pidid pakkujad esitama pakkumuse maksumuse kahes dokumendis:

- vormi 2 kohases kululoendi Exceli tabelis (edaspidi kululoend) pidi välja tooma ühikhinnad. Sealjuures on tabelisse lisatud valemid, mille tulemusena arvutab tabel ise pakkuja lisatud ühikhindade alusel kokku kõigi tööde kogumaksumuse (lahter E170), 5%lise tellija reservi (lahter E171), kogumaksumuse koos tellija reserviga (lahter E172), käibemaksu (lahter E173) ning kogumaksumuse koos tellija reservi ja käibemaksuga (lahter E174);
- tabelis „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ (edaspidi hindamistabel) pidi välja tooma kogumaksumuse koos tellija reserviga.

5.2. Vaidlustaja esitas koos pakkumusega kululoendis kõigi tööde ühikhinnad, sh oli tööde kogumaksumus (lahter E170) 133 438,84 eurot ning kogumaksumus koos tellija reserviga (lahter E172) 140 110,78 eurot. Vaidlustaja märkis aga seejärel hindamistabelisse ekslikult lahtri E172 asemel lahtris E170 toodud tööde maksumuse, mis ei sisalda tellija reservi ehk hindamistabelisse jäi maksumuseks 133 438,84 eurot.

5.3. 06.08.2024 küsis Hankija pakkumuse kohta, millele Vaidlustaja vastas 09.08.2024. Hankija leidis, et just hindamistabelis toodud summa ehk väiksem summa peaks olema EKT pakkumuse maksumuseks ning andis võimaluse EKT-le täpsustada kululoendit, et pakkumuse maksumus koos tellija reserviga vastaks 133 438,84 eurole. EKT selgitas, et hoopis hindamistabelis toodud summa on ekslik ning õige pakkumus on kululoendi lahtris E172 toodud summa 140 110,78 eurot.

Hankija on jätnud sisuliselt kaalutlusõiguse teostamata ning ei ole Vaidlustaja 09.08.2024 selgitusi pakkumuse vastavuse hindamisel sisuliselt hinnanud. Ebaloogiline ja vastuolus riigihangete põhimõtetega on Hankija väide, justkui oleks Vaidlustaja saanud oma pakkumust parandada, muutes kululoendi tabelis kõiki ühikhindu ja vähendades pakkumuse kogumaksumust, aga Vaidlustaja ei saa parandada hindamistabelis kogumaksumuse summat, et see vastaks kululoendi tabelile.

5.4. Hankija on jätnud RHS § 114 lg 2 rakendamisel kaalutlusõiguse teostamata. Kaalutlusõigust arvestamata pakkumuse tagasilükkamine formaalsete puuduste korral on kaalutlusviga, mis tingib hankija otsuse kehtetuks tunnistamise.

5.4.1. Korralduses on Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks tunnistamist põhjendatud järgnevalt: Pakkujate EKT Teed OÜ (12709519) pakkumus ei vastanud hanke alusdokumendi punkti 3.2.2. nõudele, vorm 2 kohase kululoendi tabeli ühikhinnad kokku koos tellija reserviga 5% ja ilma km-ta ei olnud võrdsed töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumusega. EKT Teed OÜ kirjutas oma selgitustes, et tegemist oli eksitusega. EKT Teed OÜ selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning pakkumuse muutmise avamisprotokollis ja töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ peale pakkumuste avamist ohustaks pakkujate võrdne kohtlemise põhimõtet. Hankija kaalutlustotsus on tunnistada EKT Teed OÜ pakkumus mittevastavaks.

Korraldusest ei ole aru saada, millistel kaalutlustel Hankija sellise otsuseni jõudis ja miks Hankija leiab, et Vaidlustaja esitatud selgituste pinnalt ei ole võimalik hinnata pakkumuse vastavust RHAD-is esitatud tingimustele. Hankija ei ole esitanud ühtegi selgitust, miks on lubatav kululoendis toodud kogumaksumuse parandamine ühikhindade muutmise teel (mille tulemusena saaks pakkujat muuta oma pakkumust soodsamaks), aga mitte hindamistabelis toodud kogumaksumuse parandamine.

5.4.2. Hankija oleks pidanud Vaidlustaja selgituste alusel jõudma järeldusele, et pakkumus vastab RHAD-ile. Vaidlustaja selgitas 09.08.2024 Hankijale, et kululoendis toodud summa 140 110,78 eurot (rida 172) on õige pakkumuse kogumaksumus koos 5%-lise reserviga ja, et hindamistabelis on pakkumuse maksumuse juures märgitud ekslikult 133 438,80 eurot, mis ei sisalda 5% reservi (kululoendis rida 170). Vaidlustaja tõi kululoendis välja üksikasjalikult kooskõlas RHAD p-iga 3.2.2 ja tehnilise kirjeldusega kõikide tööde ühikhinnad, mis on tabeli lõpus automaatselt kokku liidetud ja sealjuures on arvutatud maksumusele juurde 5%-line tellija reserv. Seega nähtub nii kogumaksumus ilma reservita kui ka koos reserviga kululoendi tabelist ning sealjuures on näha ka kogumaksumuse kujunemine ühikhindade alusel.

5.4.3. Vaidlustaja selgitusi arvestades oleks Hankija pidanud jõudma järeldusele, et Vaidlustaja on hindamistabelis teinud inimliku eksituse, märkides sinna kogusumma ilma tellija reservita ning lubama hindamistabelis maksumuse täpsustamist, et see vastaks kululoendile ja RHAD-ile ning lugema sellest tulenevalt Vaidlustaja pakkumuse sisuliselt vastavaks RHS § 114 lg 2 teise lause tähenduses.

5.5. RHAD-is ei ole piisavalt selgelt toodud kohustust märkida hindamistabelisse kogumaksumus koos tellija reserviga. Hindamistabelis puudub viide tellija reservile.

Kohtupraktikas on leitud, et hanke alusdokumentide ebaselgus annab aluse puuduse kõrvaldamiseks (Tallinna Ringkonnakohtu otsus haldusajajas nr 3-16-370, p 21).

Arvestades, et RHAD-is ei ole sõnaselgelt toodud välja, et hindamistabelis toodud kogumaksumuse summa tuleks esitada koos tellija reserviga ning ka hindamistabelis ei ole sellele eraldi tähelepanu juhitud, on põhjendatud anda pakkujale võimalus hindamistabelis toodud kogumaksumuse summat parandada kooskõlas kululoendis toodud summaga, eriti arvestades, et sellega ei kaasne Vaidlustajale eelise andmist teiste pakkujate ees.

5.6. Hankija on vastuolus RHS § 114 lg-ga 2 tunnistanud Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks. Selle tulemusena on Hankija tunnistanud edukaks Kolmanda isiku pakkumuse, mis on kõrgem Vaidlustaja pakkumusest, kvalifitseerinud Kolmanda isiku kui eduka pakkujat ja otsustanud sõlmida viimasega ka hankelepingu. Kuivõrd Hankija on õigusvastaselt tunnistanud Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks, on ka sellele järgnenud otsused õigusvastased.

5.7. Vaidlustaja esitas 11.09.2024 täiendava seisukoha.

5.7.1. Hankija ei selgita, miks oli võimalik täpsustada pakkumuse maksumust üksnes Hankija pakutud viisil. Hankija väidab, et pakkumuse maksumus tuleneb hindamistabelist ja kululoendi puhul on tegemist üksnes abistava materjaliga pakkumuse hinna kujundamisel. See väide ei ole kooskõlas HD p-idega 3.2.1-3.2.4:

- HD p-ist 3.2.2 tuleneb, et kululoend kuulub pakkumuse koosseisu, mitte ei ole tegemist mingisuguse kõrvalise, abistava dokumendiga, milles toodud maksumust ei ole vaja hinnata ja mis ei oma pakkumuse esitamisel tähtsust;
- HD p-dest 3.2.3 ja 3.2.4 nähtub, et pakkumuse ühikhindadele (mis märgitakse üksnes kululoendisse ja mitte hindamistabelisse) on kehtestatud erinevad nõuded: need peavad sisaldama kõiki alusdokumentides ja selle lisades kirjeldatud teenuse osutamiseks tehtavaid kulusi ja tegemist on lõplike hindadega;
- hankelepingu projekti p-ides 10.5 ja 10.8 on sätestatud nõuded muudatus- ja/või lisatööde teostamisele, kus on nõue, et selliste tööde ühikhinnad ei tohi olla kõrgemad kui lepingust tuletatavad ühikhinnad, ehk ka kululoendis toodul, sh seal toodud ühikhindadel, on pakkumuse esitamisel tähtsus ja tõe ei vasta Hankija väide, justkui ei omaks kululoendis toodud summad Riigihanke ja hankelepingu seisukohalt tähtsust.

5.7.2. Hankija väidab, et pakkuja ei ole vaidlustanud hanketingimusi, mistõttu ei ole tal õigust tugineda asjaolule, et hanketingimused olid ebaselged. Vaidlustaja ei üritagi vaidlustada RHAD-i. Kohustus tagada, et hindamistabelis toodud summa sisaldaks ka tellija reservi, on tuletatav üksnes HD p-ist 3.2.2 ning RHAD-i ebaselgus on vaid üks asjaolu, mida tuleb Hankijal arvestada pakkumuse vastavuse hindamisel.

5.7.3. Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist ei esine.

Vaidlustaja kululoendist nähtub nii kogumaksumus ilma reservita 133 438,84 eurot (lahter E170) kui ka kogumaksumus koos tellija reserviga 140 110,78 eurot (lahter E172), samas kui hindamistabelisse on märgitud lahtris E172 toodud summa asemel maksumus lahtrist E170. Seega oli Hankijal võimalik kaalutlusõiguse teostamisel võrrelda kululoendit hindamistabeliga ja jõuda järeldusele, et tegemist on eksitusega, mis on selgitustega ületatav. Hankija viide pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte tagamisele jääb arusaamatuks olukorras, kus Hankija ise andis Vaidlustajale võimaluse ühikhindade vähendamiseks.

5.7.4. Hankija ei saa vaidlustusmenetluses muuta pakkumuse mittevastavaks tunnistamise alust. Kõigepealt märgib Hankija, et ei ole teinud otsust arvutusvea küsimusega seondult ehk RHS § 117 lg 3 alusel, vaid tulenevalt pakkumuse mittevastavusest hanketingimustele RHS § 114 lg 2 alusel. Samas viitab Hankija seejärel RHS § 117 lg 3 regulatsioonile, sellega seotud kohtupraktikale ning märgib, et Vaidlustaja on keeldunud hinnavea parandamisest, mistõttu peab Hankija pakkumuse tagasi lükkama. See ei ole kooskõlas esiteks Korraldusega, kus ei ole viidatud RHS § 117 lg-le 3 ega ka arvutusveale. Seega ei ole Hankija kohaldanud RHS § 117 lg-t 3, vaid hoopis RHS § 114 lg-t 2.

6. Hankija, **Põlva Vallavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Pakkujad kannavad laiaulatuslikku hoolsuskohustust hanketingimustega tutvumise, kui ka pakkumise koostamise osas. Vaidlustaja on minetanud õiguse esitada väiteid hanketingimuste väidetavale ebaselgusele vms, mis Vaidlustaja hinnangul põhjustas tema poolt RHAD-i vääriti mõistmise. Lisaks kannavad pakkujad ka valdkonna professionaalidena kohustust olla ka pakkumuste komplekteerimisel piisavalt hoolsad ja veenduda, et andmed on õiged ja komplekteeritud nõutud ulatuses.

6.2. Hankija poolt tellitavate tööde hindamismeetodiks oli tööde maksumus. Kriteeriumiks oli Põlva valla kohalike kruusateede remonttööde maksumus vastavalt RHAD-s sätestatud nõuetele ja tingimustele. Täpsemalt oli HD p-is 3.2.1 sätestatud, et pakkumuse maksumus tuleb esitada eRHRi hindamistabeli töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ (hindamistabel) toodud struktuuri kohaselt. Täiendavalt täpsustas HD p 3.2.2, et pakkumuse maksumuse koosseisus tuleb esitada vormi 2 kohane kululoend, millise tabeli ühikuhinnad koos tellija 5% reserviga (ilma km-ta) peavad olema võrdelised töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavat näitajad“ (hindamistabel) esitatud maksumusega. Seega esitab Vaidlustaja ebaõigeid väiteid justkui puudunuks RHAD-is selge kohustus lisada hindamistabelisse summa koos reserviga.

HD sätestas üheselt, et pakkumuse hind tuli prioriteetsena esitada hindamistabelis ning teisalt tuli lisaks esitada vorm 2, milline pidi maksumuselt olema vastavuses töölehel hindamistabeli hinnaga ning sisaldama kõiki ühikuhindasid ning tellija reservi.

6.3. Ka vastavustingimustes oli kehtestatud pakkujate kohustus kinnitada kõigi RHAD-is esitatud tingimuste ülevõtmist (vastavustingimus 2) ning esitada pakkumus just hindamistabelis toodud struktuuri kohaselt (vastavustingimus 3).

Võrreldes pakkumuse maksumust vormi 2 kohase kululoendi tabeliga, selgus, et Vaidlustaja oli pakkumuses märkinud kõiki kulusid arvestavaks tööde hinnaks 133 438,84 eurot, kuid kululoendi tabelis 140 110,78 eurot. HD p 3.2.3 täiendas kõike eelnevat veel lisaks selliselt, et pakkuja esitatud ühikuhinnad ja maksumus peavad sisaldama kõiki RHAD-is ja selle lisades kirjeldatud teenuse osutamiseks tehtavaid kulutusi. Seega ei ole Vaidlustaja pakkumus kooskõlas riigihankes kehtestatud vastavustingimustega ning Hankija oli õigustatud sellise pakkumuse tunnistama mittevastavaks RHS § 114 lg-te 1 ja 2 kohaselt.

Hankija ei ole teinud otsust arvutusvea küsimusega seondult.

6.4. Ebaõige on Vaidlustaja käsitus sellest, et Hankija pidi kaalutlusõigust teostama viisil, milline võimaldaks Vaidlustajal hindamistabelis esitatud maksumust suurendada.

Vaidlustaja on pakkumuse maksumuse arvutusel lähtunud ebaõigetest andmetes, millise parandamine mõjutab pakkumuse maksumust, kuna prioriteetsena käsitletav pakkumuse maksumus tuleks asendada tervikus uue maksumusega.

6.5. Võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega seondub Hankija kohustus rangelt kinni pidada enda kindlaksmääratud tingimustest, sh tingimusest, et vastavaks saab tunnistada üksnes need pakkumused, mis on hindamistabelis toodud struktuuri kohaselt esitatud kõiki kulusid ja reservi sisalduvana. Hankija kohustus oli pakkumuste hindamine läbi viia hindamistabelis esitatud pakkumuse maksumusega, mitte vormi 2 kohase kululoendi põhjal.

6.6. Vaidlustaja ei ole pakkumist koostades täitnud HD p-te 3.2.1 ja 3.2.2. Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest, kuid antud juhul Hankija ja Vaidlustaja ei ole ühisel seisukohal, milline võiks olla Vaidlustaja pakkumuses tegelikult pakutud hind. Pakkumuse hinna muutmine peale pakkumuse esitamist võib ohtu seada pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte, sest pakkumuse maksumuse tõlgendatavus võib anda pakkujale eelise teiste pakkujate ees.

7. Vaidlustusmenetlusse Kolmanda isikuna kaasatud **AS TREV-2 Grupp** vaidleb vaidlustusele vastu.

7.1. Hankija on Vaidlustaja pakkumuse tunnistanud mittevastavaks ning lükanud selle tagasi RHS § 114 lg 2 alusel, kuna Vaidlustaja pakkumuse koosseisus esitatud kululoendis ja hindamistabelis toodud pakkumuse maksumused ei kattunud.

Kui Hankija leidis, et Vaidlustaja pakkumus ei vastanud RHAD-ile (HD p-ile 3.2.2) ning Vaidlustaja selgituste põhjal ei olnud Hankija hinnangul võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust RHAD-ile, siis tuli RHS § 114 lg 2 alusel Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata.

7.2. Kolmanda isiku hinnangul on Hankija Korralduse andmisel teostanud kaalutlusõigust (mh Vaidlustajalt selgitusi küsinud) ning Korralduses Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks tunnistamist ka põhjendanud. Kolmas isik ei pea võimalikuks hinnata ning põhistada Hankija poolt Korralduse andmisel teostatud kaalutlusõiguse sisu ja ulatust.

7.3. Vaidlust ei ole selles, et Vaidlustaja poolt pakkumuse koosseisus esitanud dokumentidest tulenev maksumus oli erinev. Sellises olukorras Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine oli kooskõlas RHS § 114 lg-s 2 sätestatuga.

7.4. Vastavuse kontrolli etapis peab Hankija lähtuma RHAD-is toodud tingimustest. Kolmas isik on seisukohal, et HD p-ist 3.2.2 tulenes selgelt, et *pakkuja pidi esitama pakkumuse koosseisus Vorm 2 kohase kululoendi tabeli, milles toodud ühikhinnad kokku koos tellija reserviga 5% ja ilma km-ta, pidid olema võrdsed töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumusega*. Seega ei saa nõustuda Vaidlustaja põhjendusega, mille kohaselt ei olnud RHAD-is piisavalt selgelt toodud kohustust märkida hindamistabelisse kogumaksumus koos tellija reserviga.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Korralduses on Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamist (mittevastavaks tunnistamist) põhjendatud järgmiselt:

Pakkuja EKT Teed OÜ (12709519) pakkumus ei vastanud hanke alusdokumenti punkti 3.2.2. nõudele, vorm 2 kohase kululoendi tabeli ühikhinnad kokku koos tellija reserviga 5% ja ilma km-ta ei olnud võrdsed töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumusega. EKT Teed OÜ kirjutas oma selgitustes, et tegemist oli eksitusega. EKT Teed OÜ selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning pakkumuse muutmine avamisprotokollis ja töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ peale pakkumuste avamist ohustaks pakkujate võrdne kohtlemise põhimõtet. Hankija kaalutlusotsus on tunnistada EKT Teed OÜ pakkumus mittevastavaks.

Seega Korraldusest nähtuvalt on Hankija tuvastanud Vaidlustaja pakkumuse mittevastavuse RHAD-ile (HD p-ile 3.2.2) ja lükanud Vaidlustaja pakkumuse RHS § 114 lg 2 alusel tagasi. Tegemist ei ole arvutusvea parandamisega RHS § 117 lg 3 mõttes.

9. Puudub vaidlus, et pakkumuses esitatavas kululoendis pidi välja tooma ühikhinnad, kõigi tööde kogumaksumuse (lahter E170), 5%-lise tellija reservi (lahter E171), kogumaksumuse koos tellija reserviga (lahter E172), käibemaksu (lahter E173) ning kogumaksumuse koos tellija reservi ja käibemaksuga (lahter E174). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustajale pidi olema HD p-ist 3.2.2 üheselt mõistetav, et hindamistabelis esitatav ja pakkumuse edukaks tunnistamiseks hinnatav pakkumuse maksumus peab olema sama, mis kululoendis esitatav maksumus kokku koos tellija reserviga (*Pakkuja esitab pakkumuse koosseisus Vorm 2 kohase kululoendi tabeli, milles toodud ühikhinnad kokku koos tellija reserviga 5% ja ilma km-ta, peavad olema võrdsed töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumusega*). Asjaolu, et HD p 3.2.2 võis Vaidlustajale jääda pakkumuse koostamisel ja esitamisel tähelepanuta, ei muuda RHAD-i (pakkumuse maksumuse esitamise reeglit selles) mitmeti mõistetavaks või ebaselgeks.

Seega kululoendis esitatav pakkumuse maksumus kokku koos tellija reserviga peab HD p-ist 3.2.2 tulenevalt langema kokku hindamistabelis esitatava hinnatava näitajaga (pakkumuse

maksumus kokku) (käibemaksuta maksumused). Antud juhul see nii ei ole – Vaidlustaja pakkumuses esitatud kululoendis märkis Vaidlustaja pakkumuse maksumuseks kokku koos tellija reserviga 140 110,78 eurot, kuid hindamistabelis on pakkumuse hinnatavaks maksumuseks märgitud 133 438,84 eurot.

Ei saa olla vaidlust, et Vaidlustaja pakkumuses esitatud hindamistabelis märgituga sama summa (133 438,84 eurot) on märgitud ka Vaidlustaja esitatud kululoendi reale **KOKKU** (lahter E170), mis kajastab Vaidlustaja pakkumuses ühikhindu kokku ilma tellija reservita.

10. Pooled ei vaidle selle üle, et Vaidlustaja pakkumuses esineb Korralduses märgitud mittevastavus HD p-ile 3.2.2, mistõttu saab vaidlus seisneda üksnes selles, kas see viga Vaidlustaja pakkumuses on selgitustega ületatav.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Hankija on pakkumuses nõudnud pakkumuse maksumuse esitamist kahel erineval vormil, siis oli Hankijal võimalik pakkumuse vastavuse sisulisel kontrollimisel tuvastada ka andmete lahknevus vormidel, mis HD kohaselt ei saa lahkneeda, ning anda kaalutletud hinnang kõrvalekalde sisulisusele ja/või selgitustega parandamise võimalikkusele (RHS § 46 lg 4). RHS § 114 lg-st 2 tulenevalt lükkab hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta RHAD-is esitatud tingimustele või kui isegi pakkuja antud selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata tema pakkumuse vastavust RHAD-is esitatud tingimustele. Korraldusest nähtuvalt on Hankija lükanud Vaidlustaja pakkumuse tagasi ebapiisavate selgituste põhjusel (*EKT Teed OÜ selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele*).

10.1. Puudub vaidlus, et Hankija on mittevastavuse HD p-ile 3.2.2 Vaidlustaja pakkumuses tuvastanud ja selle kohta Vaidlustajalt ka selgitusi küsinud. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on selgituste küsimisel lähtunud ebaõigest eeldusest, et Vaidlustaja on teinud pakkumuses kululoendis arvutusvea.

10.1.1. 06.08.2024 pöördus Hankija Vaidlustaja poole selgitustaotlusega: *Hanke alusdokumentide punkt 3.2.2 nägi ette: Pakkuja esitab pakkumuse koosseisus Vorm 2 kohase kululoendi tabeli. milles toodud ühikhinnad kokku koos tellija reserviga 5% ja ilma km-ta, peavad olema võrdsed töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ esitatud pakkumuse maksumusega. pakkumuse maksumus oli teil 133438,80 eur, samas kululoendis olete märkinud hinnaks koos reserviga 140110,78 eur(rida 172). Pakkumuse maksumust muuta ei saa. Kui te kinnitate, et tegemist oli arvutusveaga, pakkumuse maksumus töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ sisaldab ka tellija reservi ja Lisa 2 tabelis tuleks veerus F arvestada 5% väiksema maksumusega, et rea 172 summaks kujuneks 133438,80 eur, saame teie pakkumusega arvestada. Kui te tabel Lisa 2 korrigeerimisega nõus ei ole, lükkab hankija pakkumuse tagasi.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kululoend (Vorm 2) on Vaidlustaja pakkumuses esitatud vastavalt RHAD-ile (puudusteta) ja selles ei sisaldu arvutusvigu. Viga, mille Vaidlustaja tegi pakkumuse maksumuse kohta samade andmete esitamisel pakkumuse erinevates dokumentides, ei ole arvutusviga, kuna see viga ei tekkinud arvutusprotsessis vaid on muu (hooletus)viga, mis on vaidlustuskomisjonile mõistetavalt tekkinud andmete üle kandmisel ühest dokumendist teise. Seega ei ole olemuslikult tegemist arvutusveaga ja Hankija ei saanud küsida Vaidlustajalt nõusolekut korrigeerida Vaidlustaja pakkumust viisil, et *Lisa 2 tabelis tuleks veerus F arvestada 5% väiksema maksumusega, et rea 172 summaks kujuneks 133438,80 eur*, rääkimata sellest, et Hankijal tekiks õigus Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata ainuüksi põhjusel, et Vaidlustaja ei nõustu Hankija soovitud kululoendi korrigeerimisega. RHS § 114 lg 2 esimese alusel saab pakkumuse tagasilükkamise kaasa tuua üksnes mittevastavus RHAD-ile, mitte Vaidlustaja ja Hankija eriarvamus sellest, kuidas Hankija arvates peaks pakkumuse maksumust parandama.

10.1.2. Pakkumuse vastavuse kontrollimisel on selgituste küsimine üks kaalutusõiguse teostamise vahend. Eespooltoodust nähtub, et Hankija on formaalselt Vaidlustajalt pakkumuse kohta selgitusi küsinud, kuid tegelikult on ta teinud seda viisil, mis ei saanud Vaidlustaja pakkumuse vastavuse kontrollimiseks vajalikku sisendit Hankijale anda - kululoendis esitatud andmete tervikuna muutmise nõude täitmiseks tulnuks Vaidlustajal sisuliselt esitatud pakkumust (kululoendit, mis omab olulist tähtsust hankelepingu täitmisel, vt p 10.3.1) pärast pakkumuste esitamist muuta, milline tegevus on vaidlustuskomisjoni hinnangul käsitletav pakkumuse lubamatu muutmisenä pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva. Seega vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja on praegusel juhul küll rikkunud hoolsuskohustust (teinud vea samasisuliste andmete esitamisel erinevatel RHAD-i vormidel, st olnud hooletu andmete üle kandmisel kululoendist hindamistabelisse), kuid Hankija on ebaõigesti pidanud vea parandamist võimalikuks kululoendi korrigeerimise kaudu.

10.2. Vaidlustaja on vaatamata Hankija ekslikele suunistele arvutusvea parandamiseks esitanud 09.08.2024 asjakohase selgituse/täpsustuse selle kohta, milles viga tema pakkumuses seisneb ja kuidas seda ületada. Hankija on selle kohta Korralduses lakooniliselt märkinud, et *EKT Teed OÜ kirjutab oma selgitustes, et tegemist oli eksitusega. EKT Teed OÜ selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning pakkumuse muutmise avamisprotokollis ja töölehel „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ peale pakkumuste avamist ohustaks pakkujate võrdne kohtlemise põhimõtet*. Puuduvad põhjendused, miks peab Hankija Vaidlustaja põhjendusi lubamatuteks ja miks ta arvab, et olukorras, kus kululoendist ja hindamistabelist nähtavalt on ilmseks puuduseks see, et hindamistabelis esitatud pakkumuse maksumusest puudub tellija reserv, kuid pakkumuse maksumus koos tellija reserviga on üheselt kontrollitav kululoendist, võib puuduse kõrvaldamise lubamisel olla rikutud pakkujate võrdse kohtlemise põhimõte. Riigikohus on märkinud, et pakkuja peab küll olema hoolas, kuid see ei tähenda, et hankija võiks ilma kaaluka põhjuseta kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kes on esitanud pakkumuses ebaselgeid andmeid, mille ebaselgus on lihtsalt kõrvaldatav (vt otsus nr 3-19-1501, p 18). Kuigi viimati nimetatud kohtuasi puudutas pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimist, on eeltoodud seisukohad asjakohased ka pakkumuse vastavuse hindamisel.

10.3. Vaidlustuskomisjon möönab, et pakkumuse maksumust, nagu ka pakkumust tervikuna, ei saa üldreeglina pärast pakkumuste esitamist enam muuta (v.a nt arvutusvea parandamise tõttu), kuid siiski ei ole see keelatud/välistatud olukorras, kus *ilmselgelt on vaja vaid täpsustust või parandada ilmsed tehnilised vead, nii et selle muudatusega ei kaasneks tegelikult uue pakkumuse esitamist* (Riigikohtu otsused 3-3-1-24-13 (p 20) ja 3-3-1-44-13 (p 21.4)). Seega pakkumuse korrigeerimine (parandamine, täpsustamine) ei riku RHS § 3 p-is 3 sätestatud pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet ja on lubatav, kui see on võimalik ilma läbirääkimiste pidamiseta ja uue pakkumuse esitamiseta. Vaidlustuskomisjon leiab, et käesoleval juhul see nii on.

10.3.1. Vaidlustuskomisjon märgib veel kord, et Hankija on kehtestanud RHAD-is kohustuse esitada pakkumuse maksumus koos tellija reserviga kahel erineval vormil. Seega ei saa olla vaidlust, et need andmed pidid olema samad nii kululoendis kui ka hindamistabelis ega saanud/võinud nimetatud pakkumuse vormidel erineda.

Kuna Hankija on HD p-is 2.1 sätestanud, et *Lepingu objektiks on kruusateede remonttööde teostamine Põlva valla kohalikel teedel nimetustega Poe tee, Lauda tee, Suurfarmitagune tee, Kuke-Nurmeotsa tee; Purde tee, Jõe tee, Kelmiküla tee ja Trosaküla tee. Töid teostada vastavalt tehnilistele kirjeldustele, asendiplaanidele ja hinnapakumuse kululoend VORM 2 tabelile*, sh on nt Hankelepingu projekti p-is 16.3 sätestatud, et töövõtjal on kohustus jälgida tööde teostamisel kululoendis sätestatud töömahte, siis ei ole pakkumuses esitatud kululoend pelgalt informatiivne dokument, kuhu on kopeeritud andmed hindamistabelist, vaid just see dokument on lõpptulemusel aluseks hankelepingu täitmisele.

Hindamistabeli roll Riigihankes on menetluslik – anda ühel konkreetsetel dokumendil pakkumuse maksumus, mida Hankija saaks võtta aluseks pakkumuste hindamisel ja eduka pakkumuse väljaselgitamisel. Riigihankes on pakkumuse vastavustingimuseks seoses hindamistabeliga üksnes vorminõue: *Pakkumuse maksumus tuleb esitada töölehel "Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad" toodud struktuuri kohaselt*. Ei saa olla vaidlust, et Vaidlustaja on järginud RHAD-is sätestatud hindamistabeli struktuuri (ülesehitust/formaati) ja viga on andmete sisus, mitte nende esitamise struktuuris.

10.3.2. Juhul, kui kululoendis (mis on aluseks hankelepingu täitmisele) ja hindamistabelis (mis on aluseks pakkumuste hindamisel) esitatavad pakkumuse maksumused ei ole pakkumuse erinevatel vormidel samad (koos tellija reserviga), on tegemist vastuoluga, mis vajab selgitamiseks lisateavet ja vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tegemist on Riigikohtu otsuses märgitud olukorraga, kus ilmselgelt on vaja parandada ilmsed tehnilised vead ja selle muudatusega ei kaasne tegelikult uue pakkumuse esitamist.

Vaidlustaja on teinud vea andmete üle kandmisel (kululoendist hindamistabelisse) ja vea parandamiseks ei ole vaja esitada uusi andmeid pakkumuse maksumuse kohta koos tellija reserviga (viga oli hõlpsasti parandatav kululoendis esitatud andmete alusel). Vaidlustaja ei väidagi, et ta pole eksinud hindamistabelis andmete esitamisel, kuid mis tahes uusi andmeid või dokumente, mida pakkumuses ei olnud juba esitatud, Vaidlustaja oma selgitusega ei esitanud.

10.3.3. Pakkumuse muutmiseks ei loeta ilmsete vigade parandamist. Riigikohus on oma lahendis kohtuasjas 3-19-1501 p-is 17 pidanud võimalikuks andmete täpsustamist või parandamist tingimusel, et see nõue puudutab selliseid dokumente või andmeid, mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui taotluste esitamise tähtaeg. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna kululoend on selgelt seotud konkreetse Riigihanke esemega ja pakutavate töödega ning puudub alus kahtlusteks, et Vaidlustaja on hindamistabelis esitanud mingi muu maksumuse, mis ei ole otseselt seostatav kululoendis esitatud pakkumuse maksumusega ilma tellija reservita, siis on tegemist ilmse veaga Vaidlustaja pakkumuses, sh on objektiivselt kontrollitav, et Vaidlustaja pakkumuse maksumuseks kokku koos tellija reserviga oli juba pakkumuse esitamise hetkel 140 110,78 eurot.

10.4. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et vaatamata Hankija vale eeldusega selgitustaotlusele on Vaidlustaja esitanud asjakohased selgitused, mille sisu on Hankija jätnud Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamisel kohaselt kaalutlemata. Hankija põhjendus, mille kohaselt *EKT Teed OÜ selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele*, on ebaõige ega saanud kaasa tuua Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamist.

11. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise ja kvalifitseerimise otsused
Kuna vaidlustuskomisjon tunnistab kehtetuks Hankija otsuse, millega Vaidlustaja pakkumus lükati tagasi, tuleb hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest tulenevalt tunnistada kehtetuks ka ajaliselt järgnevad Vaidlustaja vaidlustatud Hankija otsused, st Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise ja Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsused (Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks ja eduka pakkuja kvalifitseerimiseks ei saa olla õiguspärased, kui neile ei eelne õiguspäraselt pakkumuse vastavaks tunnistamise/tagasilükkamise otsust).

12. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus rahuldatakse RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 2.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas 3857 eurot käibemaksuta 20,3 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 190 eurot.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlustusasi iseenesest ei olnud keeruline ja materjalide maht oli väike, mistõttu ei ole kulud kogumahus vajalikud ja põhjendatud. Hankijalt tuleb Vaidlustaja kasuks välja mõista kulud 12 tunni õigusabi eest, kokku 2280 eurot käibemaksuta, samuti riigilõiv summas 640 eurot.

Hankija ja Kolmanda isiku kulud jäävad nende endi kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk